

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuntarakennelain muuttamisesta sekä kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 5 momentin kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntarakennelakia. Lisäksi esityksessä ehdotetaan kumottavaksi kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen momentti, joka koskee kuntarakennelain tässä esityksessä muutettavaksi ja kumottavaksi ehdotettuja

säännöksiä. Kuntarakennelaissa säädettäisiin kiinteästä määräajasta, johon mennessä kunnan olisi tehtävä kuntarakennemuutostukseen liittyvä yhdistymisselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymisesitys.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA JA NYKYTILAN ARVIOINTI.....	3
2 EHDOTETUT MUUTOKSET.....	3
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	3
4 ASIAN VALMISTELU.....	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	4
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	4
1.1 Kuntarakennelaki.....	4
1.2 Laki kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.....	4
2 VOIMAANTULO.....	4
LAKIEHDOTUKSET.....	5
Laki kuntarakennelain muuttamisesta.....	5
Laki kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 5 momentin kumoamisesta.....	6
LIITE.....	7
RINNAKKAISTEKSTI.....	7
Laki kuntarakennelain muuttamisesta.....	7

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja nykytilan arviointi

Kuntarakenneuudistuksen yhteydessä kunnille säädettiin velvoite selvittää kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttävää kuntien yhdistymistä. Kuntarakennelain (1698/2009) säätämistä koskevassa eduskuntakäsittelyssä selvitysvelvollisuuden määräaika sidottiin perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti (PeVL 20/2013) sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain hyväksymiseen. Tähän liittyen kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen mukaan määräaika koskevien säännösten voimaantulosta tulee säätää erikseen lailla.

Selvitysvelvollisuuden määräaika on edelleen avoinna, koska sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan ehdotuksen valmisteluaiakataulu on muuttunut kuntarakennelain eduskuntakäsittelyn aikana vallinneesta tilanteesta. Heinäkuun 1 päivänä 2013 alkaneen selvitysvelvollisuuden päättämiseksi sekä kuntien yhdistymisten taloudellisen tuen turvaamiseksi selvitysvelvollisuuden määräajasta tulisi säätää.

Kuntien yhdistymisten taloudelliset tuet ovat sidoksissa selvitysvelvollisuuden määräaikaan. Kuntarakennelain 42 §:n mukaisen yhdistymisavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että yhdistymisesitys on tehty selvitysvelvollisuudelle asetetun määräajan puitteissa ja että yhdistyminen tulee voimaan viimeistään vuonna 2017. Valtionosuuksien vähenemisen korvaamisesta säädetään lain 44 §:ssä. Kyseessä on valtiovarainministeriön maksama korvaus siitä, että uuden kunnan valtionosuudet ovat pienemmät kuin yhdistyvien kuntien yhteenlasketut korvaukset. Vuosina 2016—2017 voimaan tulevissa yhdistymisissä korvauksen saamisen edellytyksenä on yhdistymisavustusta vastaavalla tavalla, että yhdistymisesitys on tehty viimeistään selvitysvelvollisuudelle asetetun määräajan puitteissa.

Kuntarakennelain 22 §:n mukaan päätös kuntajaon muuttamisesta on tehtävä ennen muutoksen voimaantuloa edeltävän vuoden

kesäkuun loppua. Kuntajaon muutos on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta. Säännöksestä sekä yhdistymisesitysten valmisteluun ja käsittelyyn tarvittavasta ajasta johtuen yhdistymisselvitykset ja yhdistymisesitykset tulisi tehdä viimeistään 29 päivään huhtikuuta 2016 mennessä, jotta niille turvataan voimassa olevien säännösten mukainen taloudellinen tuki eli yhdistymisavustus ja valtionosuuksien vähenemisen korvaus.

2 Ehdotetut muutokset

Kuntarakennelaissa ehdotetaan säädettäväksi, että kuntarakenneuudistukseen liittyvät yhdistymisselvitykset ja yhdistymisesitykset tulisi tehdä viimeistään 29 päivään huhtikuuta 2016 mennessä.

Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 5 momentti, joka koskee kuntarakennelain tässä esityksessä muutettavaksi ja kumottavaksi ehdotettuja säännöksiä.

3 Esityksen vaikutukset

Ehdotetulla lailla annetaan määräaika 1 päivänä heinäkuuta 2013 alkaneelle kuntien selvitysvelvollisuudelle.

Selvitysvelvollisuuteen ja kuntien yhdistymisesityksiin liittyviä taloudellisia vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 31/2013).

Esityksillä ei ole uusia vaikutuksia kuntien talouteen. Selvitysvelvollisuuteen ja kuntien yhdistymisiin liittyvät taloudelliset vaikutukset jakautuvat valtiontalouden osalta pidemmälle ajanjaksolle kuin mitä aiemmin on arvioitu. Valtion vuoden 2015 talousarviossa on varauduttu yhdistymisselvitysten kustannuksiin ja talousarviokehityksessä on huomioitu selvitysavustukset myös vuoden 2016 osalta. Yhdistymisavustuksiin liittyen tulee varautua määrärahan ottamiseen valtion talousarvioon vuosille 2016 ja 2017.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esitys on käsitelty valtion ja kuntien

neuvottelumenettelyn mukaisesti Kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa ja hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Kuntarakennelaki

4 h §. *Selvitysten määräaika ja seuranta.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että momentissa säädettäisiin päivämäärä, johon mennessä kuntien tulisi viimeistään tehdä 4 b §:ssä tarkoitettu yhdistymisselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymisesitys.

Pykälän 4 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 20/2013) mukaan kunnilla tulee olla vähintään kuuden kuukauden aika selvitysten tekemiseen. Mikäli määräajaksi säädetään 29 päivä huhtikuuta 2016, selvitysvelvollisuuden täyttämiseksi on huomattavasti enemmän aikaa kuin edellä mainittu kuusi kuukautta, joten kunnilla ei voine olla tarvetta hakea lisäaikaa selvitysten tekemiseen. Lisäajan myöntäminen ei ole myöskään käytännössä mahdollista, sillä päätös kuntajaon muuttamisesta on tehtävä viimeistään voimaantulovuotta edeltävän vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

4 j §. *Erityisen kuntajakoselvityksen määrääminen.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Vastaava säännös erityisen kuntajakoselvityksen määräämisestä on lain 15 §:ssä.

42 §. *Yhdistymisavustus.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin viittaus selvitysvelvollisuuden määräajan pidentämiseen. Määräajan pidentämistä koskevan säännöksen kumoamisesta on todettu 4 h §:n 4 momentin yhteydessä.

44 §. *Valtionosuuksien vähenemisen korvaaminen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin viittaus selvitysvelvollisuuden määräajan pidentämiseen.

1.2 Laki kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 5 momentti kumottaisiin. Momentti koskee 4 h §:n 3 ja 4 momentin, 4 j §:n, 42 §:n 2 momentin ja 44 §:n 2 momentin voimaantuloa. Selvitysvelvollisuuden määräajasta säädettäisiin erikseen kuntarakennelaisissa.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä helmikuuta 2015.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki**kuntarakennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuntarakennelain (1698/2009) 4 h §:n 4 momentti ja 4 j §, sellaisina kuin ne ovat laissa 478/2013, sekä
muutetaan 4 h §:n 3 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 44 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 478/2013, seuraavasti:

4 h §

Selvitysten määräaika ja seuranta

distymisesityksen viimeistään 29 päivänä huhtikuuta 2016.

 Kuntien tulee tehdä 4 b §:ssä tarkoitettu yhdistymisselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymisesitys viimeistään 29 päivänä huhtikuuta 2016.

42 §

Yhdistymisavustus

 Lisäksi edellytyksenä yhdistymisavustuksen maksamiselle on, että kuntien yhdistyminen tulee voimaan viimeistään vuonna 2017 ja kunnat ovat tehneet 5 §:ssä tarkoitetun yh-

44 §

Valtionosuuksien vähenemisen korvaaminen

 Vuosina 2016—2017 voimaan tulevissa kuntien yhdistymisissä 1 momentissa tarkoitettun korvauksen saamisen edellytyksenä on, että kunnat ovat tehneet 5 §:ssä tarkoitetun yhdistymisesityksen viimeistään 29 päivänä huhtikuuta 2016.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

2.

Laki**kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 5 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (478/2013) voimaantulosäännöksen 5 momentti.

2 §
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Liikenne- ja kuntaministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

kuntarakennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuntarakennelain (1698/2009) 4 h §:n 4 momentti ja 4 j §, sellaisina kuin ne ovat laissa 478/2013, sekä
muutetaan 4 h §:n 3 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 44 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 478/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 h §

4 h §

Selvitysten määräaika ja seuranta

Selvitysten määräaika ja seuranta

Kuntien tulee tehdä 4 b §:ssä tarkoitettu yhdistymisselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymisesitys viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän momentin voimaantulosta.

Ministeriö voi hakemuksesta pidentää 3 momentissa tarkoitettua määräaikaa yhdistymisselvityksenlaajuuden tai muun erityisen vaativuuden perusteella. Ministeriön päätöksestä voi hakea muutosta siten, kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

4 j §

Erityisen kuntajakoselvityksen määrääminen

Ministeriö voi, sen ohella mitä 4 i §:n 2 momentissa ja 4 luvussa säädetään, tarvittaessa määrätä erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta 4 §:ssä säädetty edellytykset täyttävällä alueella, jos kunta ei ole viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän pykälän voimaantulosta tehnyt kuntien yhdistymisesitystä.

Kuntien tulee tehdä 4 b §:ssä tarkoitettu yhdistymisselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymisesitys viimeistään 29 päivänä huhtikuuta 2016.

(4 mom. kumotaan)

4 j §

Erityisen kuntajakoselvityksen määrääminen

(kumotaan)

42 §

Yhdistymisavustus

Lisäksi edellytyksenä yhdistymisavustuksen maksamiselle on, että kuntien yhdistyminen tulee voimaan viimeistään vuonna 2017 ja kunnat ovat tehneet 6 §:ssä tarkoitetun yhdistymisesityksen viimeistään 4 h §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettuna ajankohtana.

---

44 §

Valtionosuuksien vähenemisen korvaaminen

Vuosina 2016—2017 voimaan tulevissa kuntien yhdistymisissä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen saamisen edellytyksenä on, että kunnat ovat tehneet 6 §:ssä tarkoitetun yhdistymisesityksen viimeistään 4 h §:n 3 tai 4 momenteissa tarkoitettuna ajankohtana.

---

42 §

Yhdistymisavustus

Lisäksi edellytyksenä yhdistymisavustuksen maksamiselle on, että kuntien yhdistyminen tulee voimaan viimeistään vuonna 2017 ja kunnat ovat tehneet 5 §:ssä tarkoitetun yhdistymisesityksen viimeistään 29 päivänä huhtikuuta 2016.

---

44 §

Valtionosuuksien vähenemisen korvaaminen

Vuosina 2016—2017 voimaan tulevissa kuntien yhdistymisissä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen saamisen edellytyksenä on, että kunnat ovat tehneet 5 §:ssä tarkoitetun yhdistymisesityksen viimeistään 29 päivänä huhtikuuta 2016.

---

*Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta
20 .*